

೩

ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ತರಗತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು

— ರಜನಿ ದ್ವಿವೇದಿ

ಸಾರಾಂಶ: ಮಕ್ಕಳು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಶಾಲಾ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಭಾಷೆಗೆ, ಪಠ್ಯವಸ್ತುವಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರದೇ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ತರಗತಿಯೂ ಉತ್ಸಾಹಭರಿತ ಕಲಿಕಾ ರಂಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯು ಇಂತಹ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯ, ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅದು ನೆರವಾಗುವ ರೀತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸುತ್ತಾ, ಬಹುಭಾಷಿಕ ತರಗತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಕೆಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ- multilingualism, ಪಡಿಯಚ್ಚು/ ಮಾದರಿಗಳು- Stereotypes, ಜ್ಞಾನದ ವಿಸ್ತರಣೆ- spiralling of knowledge, ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸ- similarities and differences between language, ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ತರಗತಿಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ- multilingualism as a language resource.

* * *

ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದು

ನಮಗೆ ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಮನುಷ್ಯರೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೇ? ಅದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಏನಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆವು? ನಾವು ಯಾವ

ರೀತಿಯ ಸಮಾಜವಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು? ನಾವು ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೇಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು? ನಮಗೆ ಯೋಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ? ನಾವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಲು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡಲು. ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ? ನಾವು ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ? ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಲು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ? ನಮಗೆ ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ? ಹೀಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇವು ಯಾವುವೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮಾನವರಾಗಿ ಇರಲು ಭಾಷೆ ಒಂದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಂವಹನದ ಸಾಧನವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಇದು ಭಾಷೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಬಹಳ ಸಂಕುಚಿತ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದು ಬಹಳ ವಿಶಾಲವಾದ ಅನ್ವಯಿಕತೆಯಿದೆ; ಸಂವಹನದ ಹೊರತಾಗಿ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಯೋಚಿಸಲು, ಕಲ್ಪಿಸಲು, ಭಾವಿಸಲು, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಭಾಷೆಯು ಪ್ರಬಲ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಭಾಷೆ ಎಂದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಥವಾ ಹಿಂದಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೋ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾರೂ, ಒಂದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಧವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯರೂ ಬಹುತೇಕ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗೀಯ ವೈವಿಧ್ಯವಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯವೂ ಕೂಡಾ ಇದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಿವೆ ಎಂದರೆ ಯಾರೇ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಎಂದರೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಯಬೇಕು ಎಂದಲ್ಲ; ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬರು ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗಿಂತ ಹೋಲಿಕೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಅನುಭವವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಎಲ್ಲ

ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಜನ ಧ್ವನಿಗಳಿವೆ (ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಭಾಷೆಯಿಂದ ಭಾಷೆಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಬದಲಾಗಬಹುದು). ಅಲ್ಲದೆ, ಬಹುತೇಕ ಪದಗಳು ಈ ಧ್ವನಿಗಳು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಇರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ (ಇವುಗಳ ಅನುಕ್ರಮವು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಭಾಷೆಗೆ ಬದಲಾಗಬಹುದು).

ಈ ಲೇಖನದ ಕೇಂದ್ರ ವಿಷಯವಸ್ತುವು, ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಬಳಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ನಾನು ಮೊದಲು, ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭಾಷಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅನಂತರ ನಾನು, ನಾವು ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಬಳಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ನಾನು ಭಾಷೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಸಾಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿಕರ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿಸಲು ಹೇಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ

ಈ ಕೆಳಗೆ ನಾನು, ಮೂರು ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತೇನೆ:

ಅವಲೋಕನ ೧

ನಾನು ಉದಯಪುರದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯೊಂದರ ೧ನೇ ತರಗತಿಯ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳು ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಮೇವಾರಿ (ಉದಯಪುರ, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆ)ಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ವಾಗರಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ವಾರಿಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ನನ್ನೊಂದಿಗಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ (ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷಕರ ಜೊತೆಗೆ) ಅವರು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಗುಂಪು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ, ಆಟ ಆಡುವಾಗ ಅಥವಾ ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ (ಗಳಲ್ಲಿ) ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವಲೋಕನ ೨

ಇದು ಚತ್ತೀಸ್‌ಗಢದ ರಾಯ್‌ಪುರದ ಕಚೇರಿಯೊಂದರ ಅವಲೋಕನವಾಗಿದೆ. ಆ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಜನ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೊಂದಿಗಿನ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಮಾತುಕತೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು, ಅವರು ಚತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ಮತ್ತು ಅದರ ಇತರ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಹಿಂದಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನೂ ಸಹ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಯಾವತ್ತೂ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದವರೇ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವಲೋಕನ ೩

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾನು ಅಸ್ಸಾಂಗೆ ವಾಸಸ್ಥಳ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ತುಂಬ ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವಯಸ್ಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಹುಪಾಲು ಜನರು ಎಂದಿಗೂ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದವರಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ, ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರೂ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು-ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಡಾರಿ, ಕಿಸಾನಿ, ಅಸ್ಸಾಮಿ, ನೇಪಾಳಿ, ಬಂಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳು ಸೇರಿವೆ.

ಈ ಅವಲೋಕನಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯದ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇದು ಭಾರತವು ಬಹುಭಾಷಾ ದೇಶವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವುದು/ಮಾತನಾಡುವುದು ದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಕಂಡುಬರುವ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಪಶ್ಚಿಮದ ರಾಜಸ್ಥಾನವಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಚತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ಅಥವಾ ಅಸ್ಸಾಂ ಆಗಿರಬಹುದು, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಅವಲೋಕನಗಳು ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ:

- ೧) ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವೇನಲ್ಲ (ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಿದ್ದಾಗ) ಮತ್ತು,

೨) ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ?

ತರಗತಿಯ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ಅನೇಕ ಜನರು ಮಕ್ಕಳಾಗಿರುವಾಗ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಆದರೂ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೊಸ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಭಯಪಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಯಾವುದು? ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಕಲಿಸುವಾಗ ಕಲಿಯಲು ಮಕ್ಕಳು ಏಕೆ ನಿರಾಸಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ? ಅವರು ಯಾಕೆ ತಮಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳು ತಿಳಿದಿವೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ? ಇದು ತರಗತಿಯ ಒಳಗಿನ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ ಜನರು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜೊತೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಇದೆ ಎಂಬುದೂ ಆಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅಂಥವರನ್ನು, ಅವರು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದವರೆಂದು ನೋಡಿ ನಗುವುದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದಲ್ಲ ಎಂಬುದೂ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದರೆ, ತರಗತಿಯೊಳಗೆ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು, ಕಲಿಯಬೇಕಾದ 'ಒಂದು ಭಾಷೆ'ಯನ್ನು ಅದರ ಎಲ್ಲ 'ಪರಿಶುದ್ಧತೆ'ಯೊಂದಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಇರುವ ಒಂದು ತಡೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾವು ಪಾರಂಪರಿಕ ನಂಬಿಕೆಯ ಇಂಥ ರೂಢಿಗತ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವು ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಡಚಣೆಗಳಾಗುವುದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ, ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೂ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಮಕ್ಕಳು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿದಿರುವುದರ ಅಡಿಪಾಯದ ಮೇಲೆ ಕಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅವರ ದೈನಂದಿನ ಅನುಭವಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸುವುದು ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಒಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಅದರ ಭಾಷೆಯ ನಿಯಮಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜೊತೆಗೆ ಯಾವಾಗ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದೂ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ತರಗತಿಯನ್ನು ಏಕಭಾಷಾ ತರಗತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿಗೆ ಇರುವ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಕೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಂತೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಬೋಧನಾ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು; ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ಮನೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು, ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಆಲಿಸಲು, ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು; ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದೂ ಆಗಿದೆ. ತರಗತಿಯ ಸಂವಹನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರೆ, ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು, ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಅವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಶಾಲಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕತೆಯ ಸಾಧನೆ, ಬೌದ್ಧಿಕ ನಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಹಲವಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ತೋರಿಸಿವೆ.

ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ನಡುವೆ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನವು ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಬಹುಭಾಷಾ ತರಗತಿಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಾಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗ ಮಕ್ಕಳು ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಅಥವಾ ಇತಿಹಾಸದಂತಹ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಕ್ಕಾದರೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುವ ವಿವಿಧ ಕೌಶಲಗಳಾದ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಅವಲೋಕನ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದು ಉತ್ತಮ ತರಗತಿ ಎಂದರೆ, ಮಕ್ಕಳು ಏನಾಗಿದ್ದಾರೋ ಮತ್ತು ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಮನುಷ್ಯ ಜೀವಿಗಳ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅದರ ಹೊರತಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದೇ ಕಷ್ಟಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಭಾಷೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. "ತಮಗೂ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿದೆ ಎಂದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ .... ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ, ಅವರ ಮನೆಗಳು, ಸಮುದಾಯಗಳು, ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಮೌಲ್ಯಯುತವೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು." (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು-ಎನ್‌ಸಿಎಫ್ ೨೦೦೫, ಪುಟಗಳು ೧೪). ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಭಾಷಾ ತರಗತಿಯೊಂದು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.

ಯಾವಾಗ ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ಮಾಡಬೇಕಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅವರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅದು ಸವಾಲಿನದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೋ, ಮತ್ತು ಆ ಕೆಲಸದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಆಗ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಸಲ ಮಾಡಬೇಕಿರುವ ಕೆಲಸದ ವಿವರವು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕ್ರಮೇಣ ಎಲ್ಲದರಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ದೂರವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಹೀನರಾಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಸಹ ಕಲಿಕೆಯ, ಗುಂಪಿನ ಜೊತೆ ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕ್ರಮೇಣ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ತರಗತಿ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ

ನಮಗೆ ಎಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ, ಏನನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು, ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು,

ಶಿಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪಾತ್ರ ಏನಿರಬೇಕು ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ. ಇದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನಮಗೆ ಎಂತಹ ಸಮಾಜ ಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಪಡುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾವು, ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯು ತರಗತಿಯೊಳಗೆ ಹೇಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಾವು, ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಕೆಲವು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯು ಹೇಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ.

ಕೆಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕ/ಕಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು:

೧. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಭಾಷೆಗಳು ಬೇರೆಯವುಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವೆಂದು ಅನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಡಿ.
೨. ಅವರಿಗೆ ಆರಾಮವೆನಿಸುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಬಿಡಿ.
೩. ಪ್ರಮಾಣಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಬೇಡಿ.
೪. ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗಿನ ಅನುಭವಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಆಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಅವರು ಇಷ್ಟಪಡುವ ಇನ್ನಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವರನ್ನು ಬಿಡಿ.

ಒಂದೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ (೧ ಮತ್ತು ೨ನೇ ತರಗತಿಗಳು) ಎರಡು-ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು/ಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರೊಂದಿಗಿನ ಮಾತುಕಥೆಯನ್ನು ಆಕೆ/ತ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು? ಅದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸವಾಲಿನ ಸನ್ನಿವೇಶವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥಲ್ಲಿ ಅವರು ಇತರ ಶಿಕ್ಷಕರ ಅಥವಾ ಹಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಇಷ್ಟಪಡುವ ವಸ್ತುಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಕೇಳಬಹುದು. ಅವರು ಬಿಡಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಲು ಕೇಳಬಹುದು. ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳ, ಸಾರಿಗೆಯ ವಿಧಗಳ ಮತ್ತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ನೋಡುವ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಹಾ ಕೇಳಬಹುದು.

ಮಕ್ಕಳು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡುವಾಗ, ಅವುಗಳನ್ನು ಹಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು (ಹೀಗೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗಾಗಿ, ಇದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಬಾರಿ ಅವರು ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷಾ ಸಂಗ್ರಹದ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ)

ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಗಡಿಗಳಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವ ಅಭಿನಯವೂ ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಇರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಭಿನಯವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹಾಡಬಹುದು. ಇದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಹೊಸ ಭಾಷೆಯ ಧ್ವನಿಗಳ, ಪದಗಳ, ಜೊತೆಗೆ ಆ ಭಾಷೆಯ ಲಯವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳು ತಿಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಮೂಲಕವಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಉಳ್ಳವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಏನೇ ಆದರೂ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಬಹಳ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಸ್ವಲ್ಪ ಲಿಪಿ, ಅಕ್ಷರಗಳು, ಪದಗಳು ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಪರಿಚಯಿಸಬಹುದು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು (ಅದು ದೇವನಾಗರಿ, ಬಂಗಾಳಿ, ಅಸ್ಸಾಮಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಯಾವುದೂ ಆಗಿರಬಹುದು). ಒಮ್ಮೆ ಮಕ್ಕಳು ತರಗತಿಯ ಒಳಗಿನ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಚಿತರಾದರೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅವರು ಬಯಸಿದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರೆ, ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸವಾಲಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಣ್ಣ ವಾಕ್ಯಗಳು, ಕಥೆಗಳು ಅಥವಾ ಕವಿತೆಗಳ ಮೌಖಿಕ ಅನುವಾದವನ್ನು ಮಾಡಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು; ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಹುಡುಕಲು ಹೇಳಬಹುದು.

ಮೇಲಿನ ತರಗತಿಗಳ (೨, ೩ ಮತ್ತು ೫ನೇ) ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಬಹುದು:

೧. ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ/ಸಮುದಾಯ/ಮೊಹಲ್ಲಾದಲ್ಲಿ ಜನರು ಯಾವ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ ಮತ್ತು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಐದು ಮಂದಿಯ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು - ದಿನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (೨೦-೩೦), ಅವರು ಸಂವಹನ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (ಗ್ರಾಮ/ಮೊಹಲ್ಲಾದ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ ೨೦-೩೦). ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಗಗಳವರನ್ನು ಒಳಗೊಳಿಸಿ ನಡೆಸಬಹುದು (ಶಿಕ್ಷಕರು ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ). ಜನರ ಭಾಷಾ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ಕೋಷ್ಟಕದ ತಯಾರಿ, ಶೇಕಡಾವಾರು ಹೋಲಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಗಣಿತದ ಕೆಲವು ಕೌಶಲಗಳು ಸಹ ಇದರಲ್ಲಿವೆ.

೨. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಡಬಹುದಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಯೆಂದರೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು/ಕವನಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಥೆಗಳು ಅವರದೇ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಗಳವಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನೂ ಸಹಾ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಮೂರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ ಅನಂತರ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾವು ಇತರರಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತುಂಬುವುದಲ್ಲದೆ, ಕಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನೂ ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಅನುವಾದಿಸಬಹುದು.

ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಲಹೆಗಳಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದು ಎಂಬುದು ಶಿಕ್ಷಕರ, ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ತರಗತಿಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಂದರ್ಭದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಐವತ್ತರಿಂದ ಅರುವತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದರೆ (ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಜ) ಮತ್ತು ಅವರು ನಾಲ್ಕು-ಐದು ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸವಾಲಿನ ಸಂಗತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನೆಗಳು:

1. NCERT. (2005). National Curriculum Framework. New Delhi: NCERT.
2. NCERT. (2005). Position Paper 1.3: National Focus Group on Teaching of Indian Languages (NCF 2005). New Delhi: NCERT.

* * *

ಚಿಂತನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

೧. ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ತರಗತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು. ಸಮರ್ಥಿಸಿ.
೨. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನೆಯ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎನಿಸದಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ?
೩. ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಇರುವುದು ಎಂದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಆಚರಣೆ. ಇದರ ಹಿಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ.
೪. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಪ್ರಯಾಸದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆ? ಅಥವಾ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯ ಯಾವ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು (ಯಾವ ರೂಢಿಗತ ಮಾದರಿಗಳು/ಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳು) ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಗೆ ತಡೆಯಾಗಿವೆ? ಹೇಗೆ?

ರಜನಿ ದ್ವಿವೇದಿ: ಉದಯಪುರದ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆಸಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದ ಭಾಷಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಾಗಿದೆ.
rajni@vidyabhawan.org

ಅನುವಾದ: ಕಾರ್ತಿಕ್ ಕೆ / ಪರಿಶೀಲನೆ: ರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಮೂಲ: *Language and Language Teaching*, Volume 1 Number 2 Issue 4
July 2013.

